

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXI. Soluitur argumentum ex Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

At cū dicimus, conscientiam esse superiorem omnibus humanis iudiciis, nihil aliud dicere volumus, quā eum, qui sibi benè conscius est, non debere metuere, ne à Deo damnetur, etiam si omnes homines, qui cor non vident, secus fortè de eius rebus gestis iudicent. Sed quorsum hæc? an propterea non peccabit, conscientia suæ testimonio, qui leges Ecclesiasticas violauerit?

Ad confirmationem respondeo, legem humanam non obligare sub pœna mortis æternæ, nisi quatenus violatione legis humanæ offenditur Deus, cuius ministri sunt omnes principes, non solū Ecclesiastici, sed etiam politici; vt enim qui transgreditur leges proregis, consequenter offendit Regem, & puniri potest à Rege, etiam ea pœna, quam prorex infligere fortasse non potuisset: sic etiam, qui leges iustas principum non seruant, qui quidem principes ministri Dei sunt, Sap. 6. Rom. 13. 1. Cor. 4. etiam Deum offendunt, & ab eo puniuntur pœna æternæ mortis. Itaque si fingamus Deum non esse in rerum natura, qui leges iustas violabunt, peccabunt quidem in conscientia, sed nec Deum offendent, nec ad inferos damnabuntur.

DICE S; Si ita est, sequitur, legem humanam, vt humanam, non ita obligare, vt transgressores dicantur peccare mortaliter. **R E S P O N D E O;** si legem humanam, vt humanam, intelligas eam, quæ propriè non est diuina; nego transgressorem legis humanæ, vt humanæ, non peccare mortaliter: si verò legem humanam, vt humanam, intelligas eam, quam fert homo auctoritate non à Deo accepta, sed propria, vel ab hominibus solis collata, fateor talis legis transgressores nō peccare mortaliter. Ceterum eiusmodi lex nulla est. Omnis enim vera potestas à Deo est, Rom. 13. & sine vera potestate nulla vera lex condi potest.

CAPVT XXI.

Soluitur argumentum ex Patribus.

DECIMUM argumentum sumitur ex aliquot Patrum testimoniis, quæ aliorum nomine retulit Ioānes de Turrecremata, lib. 2. cap. 45. PRIMVM est ORIGENIS, tract. 12. in Mathæum, vbi explicans

plicans illud Matth. 20. Reges gentium dominantur eorum, vos autem non sic: *Sicut, inquit, omnia carnalia in necessitate sunt posita, non in voluntate, spiritualia autem in voluntate, non in necessitate, sic & principes spirituales. Præcipuum eorum in dilectione subsectorum debet esse positum, non timore corporali.*

RESPONDEO; Origenem non excludere à principe ecclesiastico coactiuam potestatem, sed tantum monere eum modi principes officij sui. Hoc enim interest inter principem secularem, & ecclesiasticum, quod princeps secularis habet pro fine temporalem, & externam pacem Reipub. & salutem suam adeptus est, quando subditi quietè viuunt, licet faciant volentes, siue inuiti: at princeps spiritualis habet pro fine vitam æternam, & pacem tam externam, quam internam suorum subditorum, & propterea debet omnino procurare, vt subditi amore potius ducantur, quam timore, quoniam vbi non potest impetrare, vt libenter & ex amore bene viuant, debet etiam vim coactiuam adhibere, vt saltem timor peccatorum non perturbent externam ecclesiæ pacem. Vnde GREGORIUS IVS lib. 20. moral. cap. 6. *Circa subditos inesse debet misericordia, & iuste consolans misericordia, & pie saniens disciplina, &c.*

SECUNDVM est CHRYSOSTOMI, lib. 2. de sacerdotio, ante medium, vbi comparat Pontificem cum pastorem ovium irrationalium, & ait: *Neque enim homini licet tantam auctoritate homines curare, cum quanta oves pastor curat. Hoc enim liberum est vincire, & à pabulo arcere, & verere, & curare: cum illic medicina, ac curationis suscipienda facultas posita minimè sit in illo, qui medicinam adhibet, sed in eo tantum qui laborat, &c.* Deinde, confert eundem Pontificem cum seculari magistratu. Et sic ait: *Christianis minime omnium licet peccatorum lapsus vi corrigere. Exteri quidem iudices cum facinorosos homines leges transgressos fuisse deprehenderint, magna se præditos auctoritate, ac potestate ostendunt, & vel inuitos, suos ipsorum mores mutare cogunt: hic vero non vim adferre, sed suadere tantum oportet, atque hac ratione meliorem efficere, quem emendandum susceperis. Neque enim nobis facultas tanta à legibus data ad delinquentes coercendos: ac ne si dedissent quidem, haberemus & vim huiusmodi, potestatem*

tiamq; exercere possemus, cum Christus eos aeterna corona donet, non qui coacti, sed qui certo animi proposito à peccato abstinant.

RESPONDET Ioannes de Turrecremata, Chrysoftomum loqui de iis, qui foris sunt, id est, de Ethnicis, quos Ecclesia non potest cogere ad fidem. At nimis apertè Chrysoftomus loquitur de ouibus quæ intus sunt, & quæ Episcopo commissæ sunt. Dicendum igitur est, Chrysoftomum nunquam negare voluisse coactiuam Pontificum potestatem, cum ipse eam ubique disertè asserat. Nam homil. 70. ad populum, prohibet, ne Christiani sibi subiecti vocent mulierculas quasdam gentiles, quæ præficæ dici solent, ad funera deploranda, & ait: *Ne cogam eas vera, & propria mala deslere.* Et infra: *Si vero, inquit, quod absit, contempti fuerimus, minas ad rem deducere cogemur, vos quidem Ecclesiasticis castigantes legibus, illas vero sicut eis conueniet.* Et infra: *Nec ullus Ecclesiastica despiciat vincula. Non enim qui ligat, est homo, sed Christus, qui nobis hanc contulit potestatem, & tanti dominos honoris constituit.* Et in epistola 1. ad Innocentium Papam, rogat eum, vt Theophilum Episcopum Alexandrinum, & alios, per quos à sede sua iniuste expulsus fuerat, Ecclesiasticis legibus coercerent. Et homil. 83. in Matthæum, alloquens Presbyteros: *Si, inquit, dux quispiam, si consul, si ipse denique qui diademate ornatur, indigne adeat; cohibe, & coërce. Maiorem tu illo habes potestatem. quod si ipse pellere non audes, mihi dicas, non permittam ista fieri.* Habemus igitur Chrysoftomum sensisse, posse Prælatos Ecclesiæ vincere oues suas, & pellere de Ecclesia, & seuerè punire, quæ antea videbatur negasse.

Ad illa igitur verba respondeo dupliciter; PRIMO, inter pastorem ouium irrationalium, & rationalium hoc discrimen à Chrysoftomo poni, quod ille cum versetur circa morbos ouium naturales, potest sanare oues suas etiam si illæ nolint: at iste quia versatur circa morbos ouium voluntarios, non potest curare oues, nisi ipsæ velint, & ideo difficilior est huius, quam illius prouincia. Et similiter dico de potestate seculari. Iudex enim secularis versatur circa externas actiones, & ideo potest inuitum hominem cogere, vt mutet mores, nimirum externos: at Episcopus versatur circa mores internos, qui non possunt mutari inuito eo, qui illos habet. Nam etsi potest Episco-

piscopus excommunicare, aliasque pœnas infligere: tamen nihil ista proderunt, nisi velit is qui punitur. Et sic intelligo illa verba (neque enim nobis facultas tanta à legibus data ad delinquentes coërcendos) non enim habet Episcopus facultatem cogendi hominem, vt mutet animum, sicut habet iudex cogendi hominem, vt mutet externos mores. Sic potest dici potest, Chrysostomum hoc loco solùm agere de potestate sacerdotali in foro conscientia. Ibi enim non potuerunt corrigere pœnitentem, nisi ipse velit: summum enim quod possumus est, dimittere illum sine absolutione.

TERTIUM testimonium est S. AUGUSTINI, lib. 1. contra Faustum, cap. 27. vbi sic definit peccatum: *Peccatum est dictum, vel factum, vel concupitum contra legem aeternam Dei.* Hinc enim deducitur, transgressionem legis humanae non esse peccatum. Similis etiam est definitio AMBROSII libro de paradiso, cap. 8. *Peccatum, inquit, est prauaricatio legis diuinae.* RESPONDEO; omne peccatum esse contra legem Dei, non positiuam, sed æternam, vt Augustinus rectè docet. Deus enim iusta lex, siue à Deo, siue ab homine detur, ab æterna Dei lege deriuatur. Est enim æterna lex, vt malum sit contra regulam.

QUARTUM testimonium est beati BERNARDI de consideratione: *Non monstrabunt, inquit, puto qui iudicent, vbi aliquando quispiam Apostolorum iudex sedere iudicauerunt. Stetisse lego Apostolos iudicandos; Sedisse iudicantes non lego.* RESPONDEO; loquitur B. Bernardus de iudicio in causis ciuilibus. Nam alioqui ibidem sic ait: *Quid mihi, inquit, est tantum iudicare de terrenis possessiunculis hominum, qui in celestibus & Angelos iudicabunt. Ergo in criminibus, non in possessionibus potestis vestra. Quoniam propter illa, & non propter has accepistis clauis regni cœlorum.* Adde quod Bernardus non tam disputat an liceat, quàm an conueniat Pontifici, de terrenis litibus iudicare.

